

DANMARKSKANON – LÆRERMATERIALE EUD

<i>Fag</i>	Samfundsfag		
<i>Niveau</i>	Niveau F-C		
Faglige mål niveau F	Faglige mål niveau E	Faglige mål niveau D	Faglige mål niveau C
<p>1. Formidle helt grundlæggende samfundsfaglig viden og på et samfundsfagligt grundlag afprøve egne synspunkter samt være bevidst om andres holdninger og argumenter,</p> <p>2. bearbejde enkle og overskuelige eksempler på, hvilken betydning de sociale, politiske og teknologiske kræfter har for den aktuelle samfundsudvikling,</p> <p>3. bearbejde enkle og overskuelige eksempler på samspillet mellem samfundets udvikling og udviklingen i private og offentlige virksomheder,</p> <p>4. forklare sin egen rolle og indflydelsesmuligheder på arbejdsmarkedet ud fra viden om virksomheder og organisationer samt deres regulering i det fagretslige system,</p> <p>5. bearbejde enkle og overskuelige sociologiske problemstillinger med relevans for eget uddannelsesområde,</p> <p>6. foretage enkel informationssøgning om samfundsmæssige forhold fra forskellige medier og</p> <p>7. identificere forskellige mediers betydning for samfundsdebatten, herunder betydningen af sociale medier i kommunikationen.</p>	<p>1. Formidle grundlæggende samfundsfaglig viden og på et samfundsfagligt grundlag begrunde egne synspunkter og være bevidst om andres holdninger og argumenter,</p> <p>2. bearbejde og diskutere enkle eksempler på samfundsøkonomiske forhold, herunder sammenhængen mellem samfundets økonomi og virksomhedernes nationale og internationale udvikling,</p> <p>3. bearbejde og diskutere enkle eksempler på den voksende internationaliserings betydning for Danmark, herunder inddrage EU-samarbejdet, den internationale arbejdsdeling samt internationaliseringens betydning for virksomheder og medarbejdere,</p> <p>4. redegøre for og diskutere grundlæggende sammenhænge mellem produktion, forbrug og ressourceanvendelse i et internationalt perspektiv, og</p> <p>5. søge viden om samfundsmæssige forhold i forskellige medier, samt bearbejde og formidle denne information på et grundlæggende niveau.</p>	<p>1. Diskutere samfundsmæssige problemer på et samfundsfagligt grundlag og argumentere for egne synspunkter og formidle andres holdninger og argumenter,</p> <p>2. redegøre for samfundsøkonomiske forhold, herunder sammenhængen mellem samfundets økonomi og den offentlige og private sektors økonomi,</p> <p>3. forklare grundlæggende forhold i det danske folkestyre ud fra enkle og konkrete eksempler,</p> <p>4. demonstrere grundlæggende viden om samfundsudvikling og socialiseringsmønstre, og</p> <p>5. indhente viden om samfundsmæssige forhold fra forskellige medier, samt bearbejde og formidle denne information.</p>	<p>1. Diskutere samfundsmæssige problemer på et samfundsfagligt grundlag og argumentere for egne synspunkter og vurdere andres holdninger og argumenter,</p> <p>2. anvende grundlæggende viden om økonomiske sammenhænge til at forklare og forholde sig til aktuelle samfundsøkonomiske prioriteringer og Danmarks placering i det internationale økonomiske samfund,</p> <p>3. anvende grundlæggende viden om det politiske og økonomiske system i Danmark til at formulere løsninger på samfundsmæssige problemer,</p> <p>4. anvende grundlæggende viden om samfundsudvikling og socialiseringsmønstre til at forklare og reflektere over menneskers handlinger inden for eget uddannelsesområde, og</p> <p>5. opsøge og validere forskellige informationskilder, formulere samfundsfaglige spørgsmål og anvende forskellige materialetyper til at dokumentere enkle, faglige sammenhænge.</p>

<i>Erhvervsfag</i>	Samfund og sundhed
Faglige mål	<ol style="list-style-type: none"> 1. Formidle og diskutere grundlæggende samfundsforhold og aktuelle samfundsmæssige problemstillinger. 2. Reflektere over egen rolle og indflydelsesmuligheder i samfundet. 3. Bearbejde enkle og overskuelige eksempler på samspillet mellem samfundsudviklingen og udviklingen i virksomhederne, herunder de sundheds- og miljømæssige aspekter. 4. Reflektere over egen rolle og indflydelsesmuligheder på arbejdsmarkedet ud fra viden om virksomheder og organisationer samt deres regulering i det fagretslige system. 5. Forklare betydningen af faktorer, der påvirker den enkeltes levevilkår og sundhed, herunder privatøkonomiske forhold og livsstilsfaktorer som personlig hygiejne, kost og fysisk form. 6. Forstå forhold, der påvirker seksualiteten, herunder seksuel sundhed, prævention, krop, køn og identitet.

DANMARKSKANON - Værdier for fremtidens samfund

Hvilke samfundsværdier, traditioner eller bevægelser, der har formet os, vil du tage med ind i fremtidens samfund...?

Det er ønsket, at dette materiale skal inspirere undervisningen i samfundsfag og erhvervsfaget samfund og sundhed, hvor læreren sammen med eleverne med afsæt i materialet kan diskutere danske værdier og traditioner, og selv finde frem til vigtige samfundsmæssige værdier og kulturel bevidsthed.

Der skal således ikke undervises eksplicit i listen som en facitliste, men skal gøre eleverne opmærksomme på hvilke værdier, de selv mener, er danske og skabe en debat, hvor man trygt kan diskutere sin egen opfattelse over for andres. Og skabe forståelse for at der er lige så mange værdier og meninger, som der er mennesker. Og alligevel er der måske en lang række værdier, vi har lettere ved at blive enige om end andre.

Materialet er understøttet af en webplatform på: www.danmarkskanon.dk. Her findes der inspiration, beskrivelser af befolkningens i alt 2425 indkomne forslag, sammenfatning af Danmarkskanonens formål og proces, samt ekspertbeskrivelser af de 20 værdiområder. Her findes der yderligere 10 små webvideofilm som forklarer de 10 valgte værdier, som udgør den endelige Danmarkskanon.

Kort beskrivelse

Forløbet skal få eleverne til at reflektere over danske værdier og debattere dem. Hvilken betydning har værdierne for deres hverdag og arbejdsliv? Hvordan har værdierne formet befolkningen i Danmark, og hvilken indflydelse har værdierne på den måde vi har indrettet vores samfund i dag?

Formålet er:

At bevidstgøre eleverne om dansk kultur og værdier.

At få kendskab til Kulturministeriets Danmarkskanon og formålet med at beskrive danske værdier.

At debattere eksistentielle emner som fx tillid, frihed og fællesskab. Og hvad disse værdier betyder i elevernes hverdag og arbejdsliv.

At undersøge, udveksle og udtrykke sig ved hjælp af - og gennem forskellige medier.

At møde omverdenen i autentiske læringsrum i det undersøgende arbejde – og dermed skabe flere tilgange til læring.

At argumentere for egne synspunkter og reflektere over andres holdninger og argumenter.

FILM & DEBAT

De ti korte film vises i den rækkefølge læreren synes giver mening.

Værdidiskussionen er central, da det er ved at deltage i den demokratiske dialog, der er stor mulighed for at afprøve egne holdninger i samspil med det enkelt hold.

Det er vigtigt at det er en fordomsfri og åben dialog, hvor der ikke kan tales om rigtige eller forkerte værdier.

I den efterfølgende diskussion begrundes elevernes egne opfattelser og oplevelser af de værdier, som filmene har vist. Elevernes diskussion og argumentation for valg af værdier skal medvirke til at eleverne udbygger kompetencer i at argumentere for egne synspunkter.

Eleverne diskuterer i grupper om de mener, at der mangler nogle centrale værdier i DK kanon, som har særlig betydning for deres hverdag og uddannelsesområde.

I klassediskussionen arbejdes der også med mere specifikke fokus. Diskussionerne skal give eleverne indsigt i, hvilken betydning fx kvinder stemmeret og grundloven har for vores rettigheder som borgere og som arbejdstager på arbejdsmarkedet i dag.

Læreren tilrettelægger forløbet tilpasset det enkelte hold niveau og forudsætninger, og læreren kan veksle mellem diskussioner i grupper og i plenum.

En fælles opsummering i klassen som afslutning, kan have den fordel, at der kan komme flere overvejelser og oplevelser frem, som ikke alle grupper har talt om.

Faglige mål	Bedømmelseskriterier
Argumentere for egne synspunkter.	At eleven forholder sig til og argumentere for egne værdier.
Reflektere over egen rolle og indflydelsesmuligheder i samfundet.	At eleven giver eksempler på sammenhænge mellem værdierne og rettigheder som borger og arbejdstager.
Bearbejde enkle og overskuelige eksempler på samspillet mellem samfundsudviklingen og udviklingen i virksomhederne.	At eleven giver eksempler på hvordan samfundsudviklingen har indflydelse på arbejdstagerens rettigheder på arbejdsmarkedet.
Reflektere over egen rolle og indflydelsesmuligheder på arbejdsmarkedet.	At eleven redegør for rettighederne som arbejdstager.

Hvad gør læreren?	Hvad gør eleverne?
Læreren viser videoerne, og styrer diskussionen/debatten på holdet og kommer med input til samfundsmæssige perspektiver.	Eleverne deltager aktivt i diskussionen og argumentere for egne oplevelser og holdninger. Eleverne inddrager de samfundsmæssige perspektiver i diskussionen. Eleverne forholder sig til værdierne i en arbejdstager og evt. arbejdsgiver kontekst.

APP – sammensæt din egen kanon og find din ”type”

Eleverne læser om de 20 danske værdier på www.danmarkskanon.dk eller i kort form på den downloadede applikation, og skal individuelt tage stilling til hvilke ti værdier, der betyder mest og de opfatter som de vigtigste. App'en bliver ved med at vise værdierne, indtil der er valgt ti. Eleven har til slut lavet sin egen personlige ”Danmarkskanon” ud fra de oprindelige 20 værdier som blev sat til afstemning.

Resultatet af elevens ti valgte værdier, er ydermere en beskrivelse af en personlighedstype - der er i alt fire typer; Demokraten, Klassikeren, Fritænkeren, Humanisten. Disse typer er tænkt som et sjovt indspark til Diskussionen om de fordomme vi har overfor hinanden

Faglige mål	Bedømmelseskriterier
Eleverne opnår indsigt i 20 værdier, og deres betydning for elevens arbejdsliv og personlige liv som borger i et demokratisk samfund.	Eleven kan gengive værdierne i DK kanon. Eleven kan argumentere for sine prioriterede værdier. Eleven kan udlede sammenhænge mellem værdierne og rettighederne på arbejdsmarkedet.

Hvad gør læreren?	Hvad gør eleverne?
Viser hvordan applikationen hentes til smartphone eller tablet. Faciliterer processen og tester evt. sig selv	Tester egne værdier på app'en og argumenterer for, hvorfor det netop er de ti værdier, de har valgt. Søger inden for eget uddannelsesområde efter eksempler på sammenhænge mellem værdier og praksis på arbejdsmarkedet.

POST-IT LEG "GÆT EN TYPE" – aktivitet - evaluering

Eleverne skal arbejde med at argumentere for deres prioriterede værdier, og lytte til andres holdninger. Dette sker gennem en aktivitet, hvor eleverne sætter ord på deres værdier og omdanne værdierne til egne spørgsmål. Eleverne er i aktiv og analyserende dialog med sin gruppe. Ved at stille hinanden spørgsmål får eleverne forståelse for, hvilke værdier der er særligt vigtige for de forskellige typer. Hver type-beskrivelse opfordrer til særlig interesse for en anden type, for på den måde at få udvidet sit perspektiv. Derfor vil det være oplagt at sætte eleverne sammen i mindre grupper på tværs af typer, for at gøre dem bevidste om andre måder, at se værdier og danskhed på.

Aktiviteten fungerer samtidigt som en mini-evaluering af app' øvelsen. Ved at lytte til gruppernes spørgsmål kan læreren få et indblik i, om eleverne har tilegnet sig grundlæggende viden om de 20 værdier, som de stiftede bekendtskab med i arbejdet med app'en.

Aktiviteten foregår i grupper på 3-4, hvor hver enkelt har fået en hemmelig seddel/post-it i panden. En af de fire typer skrives på sedlen. Eleverne skal nu gætte hvilken type, de selv har i panden, ved at stille spørgsmål til de andre. Der må kun svares ja eller nej.

Der kan fx stilles spørgsmål som:

- Kan "jeg" lide klare rammer?
- Trives "jeg" bedst i fællesskaber?
- Er "jeg" glad for Europa?
- Er jeg religiøs/kristen?

Eleverne kan rokere, så der dannes nye grupper. Eleverne hører dermed flere og andre spørgsmål, som kan inspirere og bevidstgøre om forskellige værdisæt.

Faglige mål	Bedømmelseskriterier
Eleverne udvikler værktøjer til at deltage som aktiv og ansvarlig samfundsborger. Eleverne opnår forståelse for andres holdninger, igennem en forståelse for, hvilke værdier der er særligt vigtige for de forskellige typer (Demokraten, Klassikeren, Fritænkeren, Humanisten).	Eleven kan gengive de 20 værdier. Eleven beskriver værdierne gennem egne spørgsmål. Eleven reflekterer over og kommer med forklaringer på, hvorfor værdierne er særligt vigtige for de forskellige typer.

Hvad gør læreren?	Hvad gør eleverne?
Læreren forklarer retningslinjerne i post-it legen "GÆT EN TYPE". Læreren inddeler eleverne i grupper på 3-4. Lærere uddeler post-it og kuglepen til alle grupper. Læreren er lyttende og observerende i forhold til, elevernes spørgsmål til hinanden.	eleverne udfører aktiviteten "GÆT EN TYPE" i grupper af 3-4. Eleverne formulerer egne spørgsmål til hinanden for at gætte deres type.

LYT & BYT – aktivitet - evaluering

På talekort skrives følgende spørgsmål med de forskellige værdier:

- Hvilke pointer fra værdien FRIHED vil du fremhæve som særlig vigtig?
- Hvilke tanker om værdien FRIHED opstod under den fælles diskussion?
- Hvordan giver værdien FRIHED sig til udtryk i din dagligdag og fremtidige arbejdsliv?

Alle elever står på gulvet to og to over for hinanden. De har hver et kort med 1-3 spørgsmål. Eleverne skal nu interviewe hinanden med det/de spørgsmål, som er skrevet på kortet, når begge i et makkerpar har lyttet og svaret, bytter de kort.

De rækker armen i vejret og viser dermed, at de er klar til at tale med en ny makker. Den nye makker interviewes med det kort, som eleven fik af sin forhenværende makker og sådan fortsættes aktiviteten.

På et tidspunkt vil eleverne opleve at få de samme værdispørgsmål, og læreren vurdere, hvor længe aktiviteten kan vare.

Elevernes pointer, tanker og billeder af hvordan værdierne giver sig udtryk i deres dagligdag og arbejdsliv, kan give nye perspektiver og bidrage til at udvikle og kvalificere debatten yderligere i den efterfølgende lærerstyrede opsamling. Det er godt at få gjort til fælles stof og kan være brugbart, når eleverne skal ud i felten og samle information fra deres omverden.

Faglige mål	Bedømmelseskriterier
Gennem refleksion over holdets værdidiskussioner, kan eleverne vurdere andres holdninger og argumenter.	Eleven er aktivt lyttende og spørgende i forhold til holdkammeraternes fortællinger. Eleven beskriver værdierne gennem refleksion af diskussionerne Eleven perspektiverer værdierne til egen dagligdag og fremtidige arbejdsliv.

Hvad gør læreren?	Hvad gør eleverne?
Læreren laver talekort med spørgsmål til de forskellige værdier Læreren styrer opsamling på aktiviteten og dermed også klassedebatten til sidst.	Eleverne deltager i aktiviteten LYT & BYT. Stiller spørgsmål og svarer på spørgsmål. Eleverne perspektiverer værdierne til dagligdag og arbejdsliv.

#KLASSESKANON

Eleverne er blevet mere opmærksomme på, hvor de er enige og hvor de er forskellige i deres oplevelse af danske værdier.

Nu skal de forene deres forskelle i en klassekanon - arbejde sig frem til en kanon, som de kan være enige om. Den demokratiske proces og evnen til at gå på kompromis for et fælles resultat kan afprøves konkret i klasserummet. Der kan fx tages udgangspunkt i elevernes personlige værdikanon, tælles op og se, hvordan en klassekanon vil se ud.

Det er oplagt at opstille alternative rammer og prøve forskellige afstemninger, for at se om resultatet ændrer sig. Der kan tages udgangspunkt i de fire typer fra applikationen.

Hvilke værdier er vigtigst, hvis man er fritænkter, medmenneske osv. – og selvfølgelig - hvilke værdier, der er vigtigst i vores klasse?

Klassen finder deres ti værdier og vælger sig derefter ind på den værdi, de gerne vil undersøge mere i dybden. Øvelsen kan involvere at eleverne i grupper videointerviewer hinanden og/eller uploader deres beskrivelser fx på en facebookgruppe, instagram-konto eller youtubekanal.

Der findes meget materiale på hjemmesiden www.danmarkskanon.dk, som eleverne kan gå på opdagelse i.

Faglige mål	Bedømmelseskriterier
Eleverne diskuterer kulturens betydning for individer og grupper, for at reflektere over socialiseringsmønstre og menneskers handlinger.	Eleven formulerer værdier og kultur i klassen. Eleven reflekterer over kulturens betydning for individer og for fællesskabet i klassen.

Hvad gør læreren?	Hvad gør eleverne?
Læreren styrer diskussionen og afstemningen om den endelige #klassenskanon Læreren stiller klassens værdier op og sørger for at alle får valgt en værdi.	Eleverne deltager aktivt i diskussionen om klassens egen værdikanon Eleverne udvælger den værdi de gerne vil undersøge nærmere

FELTARBEJDE - kvalitativ undersøgelse

Feltarbejdet involverer lokalsamfundet. Det kan være en virksomhed af relevans for uddannelsesretningen, hvor eleverne undersøger hvordan værdierne kommer til udtryk? Hvordan arbejdes der fx med tillid i praksis på plejehjemmet, i det lokale tømrerfirma, mekanikerværkstedet eller den lokale dagligvarer forretning? Ændrer det elevernes holdninger og synspunkter at bevæge sig ud og undersøge værdierne i den nære omverden?

Eleverne har valgt én af klassens værdier, som de arbejder videre med ved hjælp af informationen på danmarkskanon.dk.

Eleverne skal ud fra deres valgte værdi finde en relevant aktør i nærmiljøet, som kan interviewes om, hvordan denne værdi udmøntes i praksis - og om arbejdspladsens værdisæt. Eleverne kontakter selv aktør og får lavet en aftale om et interview. Læreren kan på forhånd have kontaktet mulige aktører og forberedt dem på, at de vil blive kontaktet af eleverne. Eleverne forbereder deres interview og kan eventuelt lave en prøveoptagelse med hinanden i forberedelsen af deres interview med aktøren.

Feltarbejdet er en del af undersøgelsesarbejdet, som kan inspirere og kvalificere de eksisterende perspektiver på den valgte værdi. Undersøgelsen af, hvordan værdierne kan komme til udtryk i virkeligheden, skal sikre at eleven kan skabe sammenhæng mellem teori og praksis og møde omverdenen i autentiske læringsrum – og dermed skabe flere tilgange til læring.

Faglige mål	Bedømmelseskriterier
Eleverne formulere spørgsmål til en udvalgt aktør i nærmiljøet, så elevgruppen får svar og input til deres værdi. Eleverne gennemfører og optage interview med den valgte aktør.	Eleven formulerer interviewspørgsmål. Eleven over interview, spørge-, og optageteknik. Eleven forklarer valget af aktør og argumenterer for de stillede spørgsmål.

Hvad gør læreren?	Hvad gør eleverne?
Læreren sørger for at alle grupper har teknisk udstyr til at optage og tage billeder af mødet med aktøren. Læreren igangsætter brainstorm med eleverne om relevante aktører. Læreren igangsætter øvelser i spørgeteknik, og sparrer med eleverne om interviewspørgsmål.	Eleverne diskuterer relevante aktører i forhold til deres valgte værdi. Eleverne tager kontakt til aktøren. Eleverne formulere hvad de gerne vil blive klogere på om deres værdi hos aktøren. Eleverne formulerer interviewspørgsmål til deres aktør og forbereder interviewet. Eleverne håndterer teknik til optagelse af interviewet. Eleverne tager billeder af deres aktør. Eleverne gennemfører interviewet.

PRODUKT – EVALUERING

En fremlæggelse på holdet af mødet med aktørerne, vil fungere som en synlig evaluering.

Eleverne beskriver og viser deres oplevelse af mødet med deres aktør.

Eleverne formulerer processen af det faglige fordybelsesarbejde, arbejdet med teknikken og samarbejdet ved at fortælle om:

Hvad gik godt?

Hvad gik ikke efter planen – og hvorfor?

Hvad der kan gøres anderledes næste gang?

Eleverne skal have feedback på om deres spørgsmål, fungerede godt i forhold til det, de gerne ville blive klogere på, og om der var noget, der overraskede dem. Der gives feedback på arbejdet med teknikken og beherskelsen heraf og på samarbejdet.

Det afsluttende visuelle produkt kan være en video (optaget på smartphone), en fotoserie eller et foto, som skal udtrykke den værdi, der er arbejdet i dybden med.